

BIURO REDAKCJI:

Krakowskie-Przedmieście
Nr. 415.

Pismo Urzędowe, Polityczne i Naukowe.

PRENUMERATA:

w Blurze Redakcji
Nr. 415.

Oraz na wszystkich Stacjach Poczтовых w Cesarstwie i Królestwie.

Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku, nie zwracają się.

Prenumerata w Warszawie:

Rocznie Rs. 8.—Półrocznie Rs. 4.—Kwartalnie Rs. 2.
Miesięcznie kop. 67.—Nr. pojedynczy kop. 5.

Sroda, 17 Grudnia 1862.

Prenumerata na Prowincji:

Rocznie Rs. 9 k. 20.—Półrocznie 4 k. 60.—Kwartalnie 2 k. 30.
Za przesyłkę w kopertach Kwartalnie Rs. 1.

ВЕЛИКИЙ КНЯЗЬ НАМЪСТНИКЪ

ЕГО ИМПЕРАТОРСКО-ЦАРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА
ВЪ ЦАРСТВЪ ПОЛЬСКОМЪ.

Въ послѣдствіе постановленій моихъ отъ 27 Августа (8 Сентября) и 28 Сентября (10 Октября) сего года, относительно снятія военного положенія въ Радомской, Люблинской и Августовской Губерніяхъ, съ Высочайшаго Его Императорскаго Величества разрѣшенія, Постановляю слѣдующее:

Статья 1. Военное положеніе, объявленное 2 (14) Октября 1861 года, снимается въ Варшавской и Плоцкой Губерніи, за исключеніемъ городовъ: Варшавы, Калиша и Плоцка,—Уѣздовъ: Петровскаго и Липновскаго, а равно всѣхъ мѣстностей, находящихся при желѣзныхъ дорогахъ Варшавско-Ввнской и Варшавско-Бромбергской.

Во всѣхъ означенныхъ мѣстахъ оставляется военное положеніе въ своей силѣ, впредь до дальнѣйшаго распоряженія.

Ст. 2. Отнынѣ Военные Начальники при исполненіи своихъ правъ и обязанностей въ мѣстахъ, въ коихъ военное положеніе оставлено, руководствоваться будутъ опубликованными 2 (14) Октября 1861 года правилами о военномъ положеніи, во всѣхъ же другихъ мѣстахъ Варшавской и Плоцкой губерній—правилами, изданными Главнокомандовавшимъ 1-ю Армію и Намѣстникомъ, для Военныхъ Начальниковъ 26-го Марта 1861 года, до объявленія военного положенія.

Ст. 3. Правила обязательныя относительно воспрещенія содержанія оружія остаются въ своей силѣ.

Ст. 4. Равнымъ образомъ сохраняеть полную силу Высочайшій Указъ отъ 11 (23) Апрѣля 1833 года о подверженіи за политическія преступленія военному суду.

Ст. 5. Исполненіе сего возлагаю на Начальника Гражданскаго Управленія и Командующаго войсками въ Царствѣ.

Въ Варшавѣ, 4 (16) Декабря 1862 года.

(подп.) КОНСТАНТИНЪ.

ВЕЛИКИЙ КНЯЗЬ НАМЪСТНИКЪ

ЕГО ИМПЕРАТОРСКО-ЦАРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА
ВЪ ЦАРСТВЪ ПОЛЬСКОМЪ.

Принимая во вниманіе настоящее положеніе Красновосточнаго Уѣзда, съ Высочайшаго Его Императорскаго Величества разрѣшенія, Постановляю:

Статья 1. Снятое постановленіемъ отъ 28 Сентября (10 Октября) с. г. военное положеніе въ Люблинской губерніи, возстановляется во всей силѣ въ Красновосточномъ Уѣздѣ той же губерніи.

Статья 2. Исполненіе сего возлагаю на Командующаго войсками въ Царствѣ.

Въ Варшавѣ, 4 (16) Декабря 1862 года.

(подп.) КОНСТАНТИНЪ.

WIELKI KSIĄŻE NAMESTNIK

JEGO CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ MOŚCI
W KRÓLESTWIE POLSKIM.

W dalszym ciągu postanowił z dat 27 Sierpnia (8 Września) i 28 Września (10 Października) r. b. dotyczących zniesienia stanu wojennego w Gubernjach Radomskiej, Lubelskiej i Augustowskiej, z mocy Najwyższego Jego Cesarsko-Królewskiej Mości upoważnienia, postanowiliśmy i stanowią:

Artykuł 1. Stan wojenny zaprowadzony w dniu 2 (14) Października 1861 roku, znosi się w gubernjach Warszawskiej i Płockiej, z wyłączeniem miast: Warszawy, Kalisza, Płocka,—Powiatów: Piotrkowskiego i Lipnowskiego oraz wszystkich miejsc na drogach kolei żelaznych Warszawsko-Wiedeńskiej i Warszawsko-Bydgoskiej położonych, w których to miejscowościach stan wojenny zachowuje się w swej mocy, aż do dalszego rozporządzenia.

Art. 2. Prawa i obowiązki Naczelników Wojskowych w miejscach w stanie wojennym pozostawionych, rządzone będą przepisami wydanymi w ogłoszeniu z dnia 2 (14) Października 1861 roku o stanie wojennym,— we wszystkich zaś innych miejscach Gubernij Warszawskiej i Płockiej, prawa i obowiązki Naczelników Wojskowych rządzone będą przepisami przez Głównodowodzącego armją 1-szą i Namiestnika w dniu 26 Marca 1861 roku dla Naczelników Wojskowych przed ogłoszeniem stanu wojennego wydanymi.

Art. 3. Przepisy co do posiadania broni pozostają w zupełnej mocy.

Art. 4. Zachowuje także moc zupełną Najwyższy Ukaz z dnia 11 (23) Kwietnia 1833 roku poddający sprawy polityczne rozpoznaniu sądów wojennych.

Art. 5. Wykonanie tych rozporządzeń Naczelnikowi Rządu Cywilnego i Dowódcy wojsk w Królestwie konsystujących porucza się.

W Warszawie dnia 4 (16) Grudnia 1862 r.

WIELKI KSIĄŻE NAMESTNIK

JEGO CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ MOŚCI
W KRÓLESTWIE POLSKIM.

Wziąwszy na uwagę obecny stan Powiatu Krasnostawskiego, z mocy Najwyższego Jego Cesarsko-Królewskiej Mości upoważnienia postanawia:

Artykuł 1. Stan wojenny zniesiony w Gubernji Lubelskiej postanowieniem z dnia 28 Września (10 Października) r. b. przywraca się w całej swej rozciągłości w Powiecie Krasnostawskim tejeże Gubernji.

Art. 2. Wykonanie postanowienia tego Dowódcą wojskiem w Królestwie porucza się.

W Warszawie dnia 4 (16) Grudnia 1862 r.

(подп.) КОНСТАНТИНЪ.

SPIS RZECZY.

CZĘŚĆ URZĘDOWA. — Wiadomości urzędowe z Królestwa.
CZĘŚĆ NIURZĘDOWA. — Wiadomości zagraniczne.
Wiadomości rozmaite.
Wiadomości literackie.
Jurisprudencja.
Bibliografja Rosyjska za m. Listopad r. b.
Teatr.
Kursa papierów publicznych i pieniędzy.
Obwieszczenia.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

Jutro obchodzoną będzie Dworska pierwszego rzędu uroczystość Imienia Jego Cesarskiej Wysokości WIELKIEGO KSIĘCIA MIKOŁAJA ALEKSANDROWICZA CESARZEWICZA Nastepey Tronu.

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO
ALEXANDRA II,

CESARZA WSZECH ROSJI, KRÓLA POLSKIEGO,
&., &., &.

Rada Administracyjna Królestwa.

Po rozpoznaniu protokółów posiedzeń Rady Powiatowej Przasnyskiej, odbytych w dniach od 29 Października (10 Listopada) do 4 (16) Listopada r. b.

Zważywszy:

że Prezydencyjacy zganił posiedzenia Rady mową tendencyjną, wspominając o adresie, do podania którego Członkowie mandat otrzymać mieli, a który w ostatnich czasach na innej drodze uzupełniony, miał się już stać jawnym; zważywszy dalej

że pomimo protestacji Komisarza Rządowego, Członkowie Rady domagali się przyjęcia mowy do protokołu, czyniąc od tego zawistem dalsze obradowanie Rady Powiatowej;

zważywszy wreszcie że niewłaściwie dyskusje miały jeszcze miejsce i przy obradach nad niektórymi innymi przedmiotami, prawem Radom Powiatowym przepisaniemi: — na przedstawienie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych postanowiła i stanowi:

Artykuł 1. Rada Powiatowa Przasnyska w myśl przepisów o organizacii Rad Powiatowych, zawartych w artykule 12 i 13 Najwyższego Ukazu z d. 24 Maja (5 Czerwca) 1861 roku, rozwiązana zostaje.

Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych poleca się przedsięwziąć, stosownie do prawa, nowe w ciągu roku wybory Członków do tejeże Rady.

Art. 2. Narady wszelkie i czynności Rady Powiatowej Przasnyskiej, oraz dopełnione przez nią wybory uznają się niniejszem za nieważne i niebyłe.

Art. 3. Wykonanie obecnego postanowienia poleca się Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych.

Działo się w Warszawie dnia 4 (16) Grudnia 1862 r.

WIELKI KSIĄŻE, Namiestnik
(podpisano) „KONSTANTY.”

P. o. Dyrektora Głównego Prezydencyjnego w Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych, Szambelan Dworu, Rzeczywisty Radca Stanu,
(podpisano) Hr. Keller.

Sekretarz Stanu
(podpisano) Enoch.

Rada Administracyjna na posiedzeniu z d. 16 (28) Listopada r. b. udzieliła Melchiorowi Nolden, konstruktorowi maszyn w Frankfurcie nad Menem, list przyznający na wprowadzenie do Królestwa maszyny wynalazku jego, do obdukiwania wszelkiego gatunku zboża, patentowanej w Prusach,

z określeniem trwania tegoż listu do d. 6 Listopada 1866 roku.

Magistrat Miasta Stołecznego Warszawy.— W skutku zgodzenia się Jego Cesarskiej Wysokości WIELKIEGO KSIĘCIA Namiestnika z Zarządzącym Ministerjum Finansów wydane zostały przez Departament Handlu zewnętrznego rozporządzenia o nadanie Komorze klasy 2-jej w Słupcy, praw Komory klasy 1-jej.

O takowem rozporządzeniu w wykonaniu Rekrryptu Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych z d. 15 (27) Listopada r. b. Nr. 33,739/8,736 podaje się do wiadomości powszechnej.— p. o. Prezydenta: z upoważnienia J. Bertholdi. — za Naczelnika Kancelarji Baudouin.

UWADOMIENIE.

Redakcja „Dziennika Powszechnego”, uprasza Czytelników swoich tak w Warszawie jak i na prowincji mieszkających, o pospieszenie z wnieśieniem prenumeraty za rozpoczynający się z d. 1 Października 1862 roku kwartał.

Cena Dziennika w Warszawie: rocznie R. 8
półrocz. „ 4
kwartał. „ 2
miesięcz. „ — k. 67

Na Prowincji: rocznie „ 9 „ 20
półrocz. „ 4 „ 60
kwartał. „ 2 „ 30

Za przesyłkę w kopertach kwart. rs. 1.
W Warszawie, prenumerata przyjmuje się w Kantorze Głównym Redakcji, w domu pod Nr. 415, przy ulicy Krakowskie-Przedmieście, oraz w kantorach: Achetka przy ulicy Marszałkowskiej Nr 1065, Bysińskiego w domu Skwarcowa; Blaszkowskiego na Krakowskim-Przedmieściu Nr 395; Dąbrowskiego przy ulicy Marszałkowskiej Nr 1376; Dąbrowski ulica Czysta Nr 415a; Debińskiego przy uli-

y Długiej Nr 489d; Grabowskiego przy ulicy Granicznej Nr 967; Kwaśniewskiego przy ulicy Elektoalnej; Kalinowskiego przy ulicy Senatorskiej Nr 463; Kędzierzawskiego przy rogu ulicy Zielonej i Chłodnej; Potrzebskiego róg ulicy Nowy-Swiat i Chmielnej; Rutscha przy ulicy Nowy-Swiat i Książęcej; Florjana Rozmanith przy ulicy Sto-Janskiej; S. Rozmanith przy ulicy Nowy-Swiat; Stajpa przy ulicy Przejazd Nr 644; Segedy przy ulicy Długiej; Schustra przy ulicy Wierzbowej Nr 473; J. Tyt'a przy ulicy Miodowej Nr 489 lit. C, Tybuchowskiego przy ulicy Nowy-Swiat Nr 1300, Krajewskiego róg S-to Krzyżkiej Nr 1352 b; M. Cohn przy ulicy Żabiej w pałacu Zamojskich; Janiszewskiego kupca, przy ulicy Nalewki w domu Hoha, Nr. 2256 i u Levenhardowej Krakowskie-Przedmieście Nr. 375 albo 66 nowy.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ogólne Sprawozdanie.

Wiadomość, że Anglja nie byłaby przeciwna ustąpieniu Grecji wysp Jonskich, potwierdzają ministerjalne dzienniki angielskie *M.-Post i Globe*; wszakże ustąpienie to ma być połączone z pewnymi warunkami, a między innymi, potrzeba, aby mocarstwa które podpisały traktat wiedeński nie stawiały temu przeszkody. Jeden z wiedeńskich dzienników powiada, że Anglja dopiero wtenczas oddałaby grekom wyspy jonskie, kiedy by miała pewność, że na tronie greckim osiadłby książę przychylny Anglii, a zdolny do rządzenia ludem helenskim, pragnąc zamienić protektorat nad wyspami jonskimi na pewnego rodzaju protektorat moralny nad całą Grecją.

Co do Króla Ferdynanda Portugalskiego, zapewniają, że dotąd nie pytano go się wcale o to, czy przyjmie koronę grecką, co miało przyczynić się także do odmowy z jego strony, którą według dzienników francuzkich miał już przesłać do Londynu do swych przyjaciół, domagając się, iż chce pozostać obcym polityce. Wiadomości te trudno pogodzić z depeszą z Aten, według której, rząd angielski zalecił grekom na kandydata tego księcia, niepodobna bowiem przypuszczać, żeby gabinet angielski przed takim zaleceniem nie wyrozumiał wprzód zamiarów kandydata.

Listy z Aten domagają, dla czego książe Alfred uzyskał 110,000 głosów; zapewniają one, że poseł angielski w Atenach p. Scarlett oświadczył wątpliwosć o wiadomości nadesłanej przez jen. Kalergis z Paryża wiadomości, jakoby Anglja zrzekła się wyboru księcia Alfreda, utrzymując, że nie zgadza się ona z udzielonemi mu instrukcjami, a dla uspokojenia umysłów przyrzekała przyłączenie do Grecji wysp jonskich. Niektóre dzienniki wspominając o tych listach, stawiają pytanie, czy wiadomości w nich zawierające się, nie okazały się równie mylnymi, jak doniesienie z Aten podane niedawno przez *La France i Opinion nationale* o rozlewie krwi w Grecji i powołaniu na obronę poselstw w Atenach wojska ze statków, czemu później zaprzeczył *Monitor*.

P. Durando zamierzał przedłożyć Francji nowy projekt zatwierzenia kwestji rzymskiej, zasadzający się na odwołaniu załogi francuzkiej z Rzymu i poręczeniu nietykalności dziedzictwa św. Piotra. P. Pasolini nie dzieli złudzeń swego poprzednika i nie będzie usiłował ani skłaniać Francję do cofnięcia załogi z Rzymu, żeby wcielić go do państwa włoskiego za pomocą głosowania powszechnego, ani też nie zgodzi się na male ustępstwa zasadzające się na poręczeniu dziedzictwa św. Piotra. Używając *status quo* na uzbrojenie się Włoch na wszelki wypadek, zamierza on zachować wyciekające stanowisko, aby w każdym razie nie mogła na niego spaść odpowiedzialność. P. Artom, uczeń i sekretarz Cavoura, jest najodpowiedniejszym do przeprowadzenia na polu dyplomatycznym takiej bierniej polityki. Gabinet pozostawiając na boku kwestje wyższej zagranicznej polityki, całą swą czynność zamierza zwrócić ku przeprowadzeniu reform administracyjnych i skarbowych.

W Wiedniu spodziewają się, że mowa tronowa wyrazi nadzieję przyszłego pojedynania się z Węgrami i uzupełnienia rady państwa, do czego za pierwszy krok ma służyć zwolanie sejmku siedmiogrodzkiego, zapowiadane na marzec.

Dziennik wiedeński *Wanderer*, podaje wiadomości z Belgradu, według których oficerowie turecy głośno mówią o powtórnie zbombardowaniu tego miasta, a rząd serbski, jak krząć pogłoski, zamierza powołać znów milicję.

Dziennik *Temps* ogłosił depeszę z Kopenhagi, donoszącą o groźnej chorobie Króla duńskiego; monarcha ten ma 54 lat wieku, a śmierć jego byłaby wielką dla kraju strata. Nie ma on dzieci, a jego następcą, na podstawie prawa o następstwie tronu z 1853 r., które zostało poręczone protokółem londyńskim podpisanym przez głównejsze mocarstwa, jest książę Chrystjan z domu Szlezwicko-Holsztyńsko-Glücksburgskiego, przyszły teść księcia Walji.

Według *Morning Posta*, niezgodne byłoby z godnością Anglii przyjęcie napowrót warunków konwencji londyńskiej co do Meksyku, jak to proponował p. Collantes.

(Ind. bel., Patr., W. Z.)

Anglja.

Londyn, 12 Grudnia. Izba handlowa Liverpoolska zebrała się powtórnie dla roztrąsania kwestji praw na morzu stron wojny prowadzących. P. Campbell postawił wnio-

sek, w którym żąda, ażeby własność prywatna zabezpieczoną została przeciw wszelkiemu zaborowi. P. James Spencer zaprojektował poprawkę przeciw wszelkim w obecnem prawodawstwie zmianom. Znaczną liczbą osób brała udział w rozprawach, które trwały pięć godzin. Poprawka p. Spencera odrzuconą została 40-u głosami przeciw 21.

Onegdaj odbył się w London-Tavern meeting w celu wyrzucenia sympatki wywołanej w Londynie ostatnimi wypadkami zaszlemi w Grecji. P. Crawford, reprezentujący w parlamencie City londyńską, przydawał na tem zgromadzeniu.

Austria.

Wiedeń, 14 Grudnia. Izba panów uchwała na wczorajszym posiedzeniu budżet na r. 1863 i należące tuż prawo finansowe wraz z podwyższeniem podatków. Trzy godziny czasu wystarczyły do sumarycznego roztrąsnięcia rubryk dochodów i wydatków na rozpoczęty już rok administracyjny, do zatwierdzenia sposobu pokrycia deficytu i uchwalenia podwyższenia podatków o 15 milionów zlr. Od samego początku sesji parlamentarnej, rychło zatwierdzenie przedmiotów, przez gabinet wnoszonych, cechowało stale izbę panów, która atoli pod tym względem samą siebie wczoraj przeszła. Szczegółowe wprowadzenie ocenienia oddzielnych pozycji budżetu było niemożliwe w obec faktu, iż czas trwania sesji parlamentarnej liczy już tylko na dzień; gruntowne zaś zbadanie nowych dodatków do podatków, w obec deficytu, który koniecznie pokryć należy, nie miało by żadnego celu. Myślą tą przeniknięci zapewne byli tak członkowie izby panów, jak i wszyscy znajdujący się na galerjach, gdy wystąpili niektórzy mówcy, a między innymi hr. Brandys, który zachowywał dotąd zupełne milczenie, a wczoraj przemawiał co do podwyższenia podatków ze stanowiska interesów swego kraju (Tyrolu). Hr. zaś Atersperg przemawiał za niezbędnością natychmiastowego przeprowadzenia racjonalnej co do podatków reformy.

W poniedziałek i we wtorek odbędą się jeszcze w radzie państwa posiedzenia, we środę członkowie obu izb przyjęci zostaną przez Cesarza w zamku, a we czwartek posiedzenia mają być zamknięte. W tym ostatnim dniu odbędzie się o 11-jej zrana, w kościele Św. Szczepana, nabożeństwo dziękczynne, na którem zainonowane będzie *Te Deum*. Nabożeństwo to odprawi, w licznej duchowieństwa asystencji, kardynał-arcybiskup Rauscher. W kościele znajdować się będą wszyscy arcyksiężęta, członkowie obu izb rady państwa, obecni w Wiedniu deputowani sejmku dolnoaustriackiego, członkowie rady miejskiej, reprezentanci uniwersytetu i t. d. Wojsko tworzyć będzie w nawie środkowej szpaler, a na placu Św. Szczepana ustawione zostaną dwa bataliony piechoty, w sztandarzem rozwiniętym i kapelą. Po nabożeństwie, członkowie obu izb udadzą się do zamku cesarskiego, gdzie Jego Cesarska Mość zamknie osobieście, w sali rycerskiej, z wyżyn tronu, posiedzenia rady państwa mową tronową. Podczas tego aktu uroczystego, na którym znajdować się będą Cesarzowa, wszystkie arcyksiężne i arcyksiężniczki i cały dwór cesarski, z walów dawane będą salwy z dział, a kapela wojskowa, ustawiona przy pomniku arcyksięcia Karola, odegra hymn austriacki. Następnego dnia zamieszczone zostaną w dzienniku praw nieogłoszone dotąd nowe prawa, między innymi prawo drukowe i prawo finansowe na r. 1863. Jednocześnie spodziewane jest ogłoszenie nominacji Dra Hejny, prezesa izby deputowanych, na ministra sprawiedliwości.

Francja.

Paryż, 12 Grudnia. Ciekawe wiadomości nadesłane prywatnie drogą telegraficzną o posiedzeniach hiszpańskich kortezów, i o objaśnieniach udzielonych w senacie przez generała Prima, dziś główny stanowią przedmiot zajęcia publicznego.

Przypisują także nie małe znaczenie mianowaniu p. Artom naczelnikiem gabinetu ministra spraw zagranicznych, p. Pasoliniego. P. Artom był niegdyś naczelnikiem gabinetu hr. Cavoura, zatem posiada lepiej niż ktokolwiek inny tajemnicę wielkich tradycji; ostatecznie był on pierwszym sekretarzem poselstwa włoskiego w Paryżu i przed kilkoma dniami specjalnie był przoszony przez Cesarza do Compiègne. Otrzymałszy depeszę telegraficzną od hr. Pasoliniego, przed dwoma dniami opuścił Paryż udając się do Turynu. Dla poselstwa włoskiego w Paryżu jest to znaczna strata; dotąd następcą p. Artom nie został mianowany.

Misja włoska wysłana przed kilkoma miesiącami do Teheranu, powróciła do Europy drogą na Petersburg i wczoraj przybyła do Paryża, gdzie zabawi kilka dni. Naczelnikiem tej ambasady jest komandor Cerutti, jednym z sekretarzy jest neapolitańczyk, kawaler Curtopassi, który należał do dyplomacji Franciszka II, a który z godnością nie przystąpił do nowego porządku rzeczy, aż po kapitulacji Gaety i oddaleniu się Franciszka II-go do Rzymu. Komandor Cerutti zawarł z szachem perskim, traktat handlowy, korzystniejszy od wszystkich, jakie dotąd były zawierane pomiędzy Persją a państwami europejskimi. Swobodny dla Włoch z Persji materiałowy potrzebnych do hodowli jedwabników, przemysłu stanowiącego główną podstawę bogactwa Lombardji, został tym traktatem zapewniony.

Stan wewnętrzny ciągle przedstawia te same oznaki. Stanowczo zapewniają, że wszyscy konsulowie francuzcy we Włoszech zostaną usunięci, jako zanadto przejęci pojęciami, które służyły za podstawę pp. Thouven-

lowi i Benedettowi w stosunkach z Włochami, to jest zbyteczną okazywali sympatię dla interesów narodu, pośród którego reprezentowali Francję.

Dziś krzątała pogłoska, że dziennik *Opinion National*, który otrzymał drugie ostrzeżenie, zostanie ostatecznie zamknięty. Wiadomo, że na zasadzie postanowienia z 1818 roku, zabroniono dziennikom podawać wiadomości o przedsiębiorstwach zagranicznych, których akcje i obligacje nie mają pozwolenia do urzędowego notowania na giełdzie paryskiej. Z tego powodu wnoszono, że rząd nie pozwoli notować na giełdzie papierów nowo, mającej się zaciągnąć pożyczki włoskiej. Jednakże nie wszyscy dają temu wiarę, utrzymując, że jeżeli tej operacji podejmie się pan Rotszyld, to niepodobna aby to uczynił bez pozwolenia na notowanie na giełdzie wypuszczonych obligacji; wiadomo zaś, że p. Rotszyld był zaproszony do Compiegne i tam widział się z p. Fouldem. Jednakże dalekoby było lepiej, żeby pożyczka włoska była wypuszczona w Paryżu, a nie gdzie indziej, na przykład w Londynie. Obecnie bardziej niż kiedykolwiek pieniądze stały się dzwignią wpływu, a z tego co się dzieje w Turcji, można się przekonać o potęgę, jaką zyskuje Anglia z pożyczek udzielonych za granicę. Tymczasem zabroniono już tutejszym dziennikom ogłaszać warunki przedsiębiorstwa mającego na celu przekopanie kanału Cavoura, prowadzonego przez bankiera paryskiego p. Erlanger, z powodu, iż obligacje tego przedsiębiorstwa nie uzyskały pozwolenia figurowania na giełdzie tutejszej.

Wiele mówią o nadzwyczajnej świętości z jaką p. Rotszyld będzie przyjmował Cesarza w swym zamku Ferrières. Wydatki na ten dzień, najskromniej obliczone przenoszą półtora miliona fr. Od czasów uroczystości w Vaux, nigdy monarcha tak świetnie nie był przyjmowany przez osobę prywatną. Oprócz wszystkich ministrów, znaczna liczba wyższych urzędników dworu cesarskiego otrzymała zaproszenia, a także i książę Metternich, który należy do serji osób obecnie znajdujących się w Chamarande u hr. Persignego.

Baron Talleyrand de Perigord, reprezentant Francji w Berlinie, wczoraj był przyjmowany przez Cesarza na posłuchaniu pojeźdźnym. P. Talleyrand udaje się do Berlina z tytułem ambasadora.

Włochy.

Turyń, 10 Grudnia. Dziś wieczorem spodziewają się tu powrotu Króla, który przed dwoma dniami wyjechał na połowanie. Nowi ministrowie powołani z prowincji drogą telegraficzną, dziś mają przybyć do Turyń, i dla tego spodziewają się, że gabinet jutro stawi się przed izbą i przedłoży swój program, który zresztą bardzo łatwo już teraz odgadnąć. Rola każdego ministra tak ściśle oznaczona jest przez stan kraju, że zbytecznymi byłyby wszelkie przewidywania co do drogi, jaką obierze teraźniejszy gabinet. Nazwiska nowoimianowanych sekretarzy są już po większej części znane. Mówią o utworzeniu prefektury polskiej, lecz pogłoski te są przedwczesne. Nie podlega wątpliwości, że p. Peruzzi chce otoczyć się ludźmi posiadającymi zaufanie kraju, i powierzyć im rozmaite gałęzie administracji, nie zważając na ostatnie nominacje pomyślnie udzielone za ostatnich dni zeszłego gabinetu. Takie postępowanie nowego ministra spraw wewnętrznych, zyska pochwały wszystkich stawiających interes kraju wyżej nad względy osobiste.

Zwracają uwagę na postępek polityczny, jakiego dali dowody Włosi, zachowując w czasie ostatniego przesilenia spokojność, która by przyniosła naszyt każdemu narodowi posiadającemu nawet ustaloną oddawaną organizację. Nigdzie porządek, ani spokojność publiczna nie zostały naruszone, a dzienniki dawały przykład umiarkowania i godności, zasługujących na pochwały.

Po uchwaleniu tymczasowo budżetu, posiedzenia będą odroczone i będą dopiero w połowie Stycznia otwarte mową tronową.

P. Bixio ciągle jeszcze bawi tutaj w interesie stowarzyszenia kredytu ziemskiego, które bardzo jest zagrożone. Komisja izby żąda takich zmian, że wygląda to na ukrytą odmowę; wiadomo czy nowy gabinet będzie popierał ten projekt, czy go też cofnie. Kolejne żelazne na wyspie Sardynii także spotykają silną opozycję w senacie. Pożyczka 55 milionów fr. w obligacjach wypuszczonych przez dom bankierski Erlangora, dla stowarzyszenia kanału hr. Cavoura, bardzo dobrze zastała przyjęcie w Turyń, gdzie popiera ją kasa eskontowa, jeden z najznakomitszych zakładów kredytowych we Włoszech.

P. Bastogi spotyka wielkie trudności w prowadzeniu ogromnego przedsięwzięcia budowy kolei żelaznych południowych. P. Rotszyld, któremu zabrał ten interes, ma do niego urazę, a urazy p. Rotszylda zawsze należy się obawiać. Mówią o nowej pożyczce dla pokrycia deficytu z 1862 i 1863 roku, która miałaby być zaciągnięta w marcu; podobno dla zadawnienia miłości własnej p. Rotszylda, tak zwany urażony przez niewanie koncesji do budowania kolei żelaznych w prowincjach południowych komu innemu, pragną z nim ułożyć się co do nowej pożyczki; lecz dotąd żadne zobowiązania jeszcze nie nastąpiły.

Książę i Księżna Pruscy wysiadli na ląd w Genui, udali się do Mediolanu, gdzie zabawili dwa dni, pod najciszejem incognito zwiędzając wszelkie godniejsze widzenia pomniki w tem mieście. Książę Humbert odwiedził tych dostojnych gości, którzy odjechali koleją żelazną do Wenecji. Poseł pruski, hr. Brassier de St. Simon odprowadzał ich do granicy.

WIADOMOSCI TELEGRAFICZNE.

Paryż, 14 Grudnia. Monitor podaje wiadomość o koronacji króla Madagaskaru, dodaje, że traktat handlowy zawarty z tym monarchą jest oparty na bardzo rozległych zasadach i równie korzystny dla wszystkich narodów europejskich. Nie żądano w traktacie tym ustępstw terytorjalnych, któreby mogły spowodować ważne trudności. Tenże dziennik

umieszcza wiadomości z Aten z 13-go b. m., według których lord Elliot przybył do tego miasta z misją nadzwyczajną rządu angielskiego.

Ateny, 13 Grudnia. Rząd tymczasowy otrzymał notę od ministrów reprezentantów Francji, Anglii i Rosji, donoszącą o decyzji uchwalonej wspólnie przez te trzy mocarstwa, co do wyłączenia od kandydatury na tron grecki księcia angielskiego Alfreda i księcia Leuchtenbergskiego. Anglia zaleca wybór króla Ferdynanda, ojca panującego króla Portugalskiego. Zamierza ona odstąpić Grecji wyspy jonskie. — Przy głosowaniu powszechnem, książę Alfred otrzymał około 110 tysięcy głosów.

Turyń, 13 Grudnia. W izbie deputowanych toczyły się dalsze rozprawy nad prawodawstwem administracyjnym. P. Stampa mówił, iż się spodziewa, że minister spraw wewnętrznych poda wniosek utworzenia komitetu parlamentarnego celem zbadania sprawy rozbójnictwa. Hr. Bastogi, dyrektor drogi żelaznej neapolitańskiej, wyjechał do Paryża.

Turyń, 14 Grudnia. Na dzisiejszem posiedzeniu izby deputowanych gabinet przedstawiał stan skarbu, tak jak go pozostawił był minister skarbu p. Sella. Deficyt z r. 1862 wynosił 418,217,706 fr. Zwyczajny deficyt za rok 1863 wynosił 226,266,127 fr., nadzwyczajny 127,894,448 fr. Deficyt zwykły miał być według planu p. Sella pokryty, bez niekalkulacji do kredytu publicznego. Celem pokrycia deficytu nadzwyczajnego rząd został upoważniony do puszczenia w obieg za 300 milionów fr. obligów skarbowych; gdy jednakże środek ten nie jest dostatecznym, trzeba będzie zaciągnąć pożyczkę; tymczasem można się spodziewać, że przy pieniądzech znajdujących się obecnie w kasach, będzie można zaciągnięcie pożyczki na czas niejaką wstrzymać. Pogłoska, jakoby poseł francuski w Turyń, p. Sartiges, miał wynurzyć obawę, że nowy gabinet skłoni się na stronę Anglii, jest bezzasadną. — Nadeszła tu wiadomość potwierdzająca wieść, o odstąpieniu Grecji wysp jonskich.

Madryt, 13 Grudnia. Epoca donosi, że generał Concha nie podał się jeszcze do dymisji, lecz stanowczo postanowił nie wracać do Paryża, uważając za usunięcie okoliczności wyjątkowe, które go skłoniły do przyjęcia tego miejsca. Na posiedzeniu senatu margr. Miraflores odparł mowę generała Prima. Ubolewał on nad tem, że jen. Prim nie postępował razem z francuzami ku Meksykowi; dalej powstawał przeciw umowom przedwstępnym w Soledad, do których, zdaniem jego generał nie powinien się był mieszać. Margr. Miraflores zakończył swą mowę żądaniem, aby Meksyk spełnił swe zobowiązanie w przeciwnym razie Hiszpanja potrafi go do tego zmusić siłą. Następnie mówił p. Collantes. Wyraził on ubolewanie nad tem, że duch stronniczy zmienił znaczenie sprawy Meksykańskiej do tego stopnia, że się stała polemem do oziębienia stosunków Hiszpanji z dworami zagranicznymi. Ganił potem niektóre czynności jen. Prima; nie powinien był on składać na pełnomocnika francuskiego winy nieporozumienia; nie powinien był wchodzić w układy z Juarezem. Jutro p. Collantes będzie dalej przemawiał w tym przedmiocie.

Berlin, 15 Grudnia. Ostatnia *Kreuz-Zeitung* donosi, że Król przyjmował dziś deputację pruskiego stowarzyszenia ludowego, która mu wręczyła adres przywiązania opatrzony blisko 11,000 podpisów. W odpowiedzi na takiż adres z powiatu Gerdaunen, Król, według tegoż dziennika, między innemi, wyrzekł: Dowiedłem krajowi przez zrzeczenie się dodatku do podatków wynoszącego blisko 4 miliony tal., że umiem się zastosować do okoliczności. Pewnym mówcom nie idzie wcale o ulżenie podatków; wyruszają oni otwarcie czego pragną. A ja wole, że tak rzeczy stoją. Wiemy teraz o co chodzi. Nie chcą wojska wiernego Królowi, lecz raczej uległego parlamentowi. Nie Król, tylko pewne stronnictwo ma wydawać armji rozkazy. Lecz w ten sposób potęga Prus i dobro kraju zostałyby na zawsze zniszczone. Od pięciu lat lud mój miał sposobność poznać moje zasady rządzenia i moje postępowanie. Sumienie moje zaspokaja mnie, że nie dawał powodów ani do nieufności, ani do skarg przez nadużycie mojej władzy. Mimo nieuczynia mych chęci, będę postępował dalej w dążnościach mego programu z r. 1858, i będę zawsze miał dobro kraju na celu. Wiem, że lud mnie kocha, a ja go kocham nawzajem. Wiem także, że lud obalamuony przez agitację stronnictw, w większej części jest nieświadomy celu, do którego chcą go doprowadzić.

Berlin, 15 Grudnia. Ostatnia *National-Zeitung* zamieszcza reskrypt ministra sprawiedliwości, hr. Lippe, do prezesów władz sądownych, według którego ostatni będą zobowiązani donosić mu o zachowaniu się pod względem politycznym urzędników sądowych.

Wiedeń, 15 Grudnia. Izba niższa zatwierdziła dziś układ z bankiem, a izba panów prawo finansowe na r. 1863, po trzecim odczytaniu. Cesarz będzie przyjmował w środę wieczorem radę państwa.

Wiedeń, 15 Grudnia. Następcą tronu pruskiego z małżonką, przybyli wczoraj do Wiednia, i byli przyjmowani przez Cesarza na dworze kolei południowej. Dostojni goście udali się do gmachu poselstwa pruskiego, gdzie ich wkrótce odwiedził Cesarz z Cesarzową.

Londyn, 15 Grudnia. Dzisiejsza *Morning Post* mówi: Nadsyłano telegramem z wielu stron wiadomości o odstąpieniu wysp Jonskich Grecji, mogą być tylko z tem zastrzeżeniem przyjęte, że mocarstwa, które podpisały traktaty z r. 1815, zgodzą się na to. Domniemanie, jakoby rząd angielski zamierzał zrzec się protektoratu nad wyspami Jonskimi na korzyść nowej dynastji, jest, jak sądzimy, nie bezzasadnem. Misja lorda Elliota w Atenach odnosi się do tej i innych jeszcze ważnych kwestij dotyczących przyszłości Grecji.

Wiedeń, 15 Grudnia. Następcą tronu pruskiego z małżonką odwiedził Cesarza i Cesarzową w Hofburgu, poczem książę pruski w towarzystwie Cesarza zwiędził arsenał. Wieczorem będzie dany obiad familijny, a

następnie dostojni goście udadzą się podobno na przedstawienie opery.

Londyn, 15 Grudnia. Dzisiejszy dziennik *Globe* potwierdza choć niebezpośrednio wiadomości o odstąpieniu wysp Jonskich.

WIADOMOSCI ROZMAITE.

Niebo w dniu wczorajszym było ciągle pochmurne, na drzewach osiadła obficie sadz. Średnia temperatura dnia jest 4 2/3 stop. R., o 3 1/2 stop. R. niższa jak w stanie normalnym, największe zimno 5 1/10, w nocy, najmniejsze po południu 4 stop. R. Pomimo panującego wiatru południowego, barometr nadzwyczaj wysoko utrzymywał się, średnia jego dzienne wysokość jest: 769,77 milimetrów. Elektryczność 18 stopni.

Dnia 7 Października r. b. były dwa pożary: jeden w mieście Przasnysz, powstał z niewyśledzonej przyczyny, zniszczył dom mieszkalny, jeszcze nieubezpieczony, oraz dziesięć stodoł, spichrz i inne zabudowania ekonomiczne, ubezpieczone na rs. 500, prztem, rozmaite ruchomości, kroszenie i część trzody chlewniej na rs. 1,675. — drugi we wsi Huta Krzeszowska, gminie Lipiny, powiecie Żamojskim, z wypadłej iskry z kominu, skutkiem którego spłonęło: sześć domów mieszkalnych i osiemnaście zabudowań ekonomicznych, ubezpieczonych na rs. 680; tudzież dwie stodoły nowe, jeszcze nieubezpieczone. — zboża i rozmaitych narzędzi gospodarskich, na rs. 895.

Na osiedle Pocięcha, gminie Lublin, powiecie Lubelskim, dnia 8 Października r. b., starozakończy Szmul Wejstein, pochodzący ze wsi Biskupia, wszedł na drzewo dla urabiania gałęzi do pokrycia kucyki, a spadłszy z niego, tak mocno się potłukł, że na miejscu życia zakończył.

Gabinet Zoologiczny otrzymał przed dwoma dniami od P. Wierzbickiego, Podlesnego z Lesniewa Hły, bardzo pięknego Droplia kolmierzastego, *Olis Moquenti*, który podczas ciężkich mrozów wśród lasu napotkany, dał się ująć bez strachu. Ptak ten zamieszkuje Afrykę północną, rzadko zalatuje do Europy południowej, a w okolicach dalej ku północy posuniętych, należy do największych rzadkości ornitologicznych. Zaledwie kilka jest wiadomych przykładów postrzeżenia go w Niemczech; jednym z tych ptaków jest egzemplarz naszego gabinetu, ubity w r. 1800 w okolicach Kottwitz na Szlasku, i razem ze zbiorem po Minkwitzu nabyty. Prócz tego więc, że naszemu Gabinetowi dostaje się piękną egzemplarz, przybywa do fauny krajowej nowy gatunek, mogący już być na pewnym fakcie do niej zaliczony. Drop ten, tak prawie duży jak Indykca, kolory ma podobne do wielkiego Droplia Europejskiego, czubek na głowie i ozdoby kolnierzy białe, szyi, z długich białych i czarnych piór utworzony. Dawniej ptak ten za jedno był uważany z azjatykiem *Olis Houbara L.*, lecz w nowszych czasach gatunkowo go rozrózno.

Wkrótce w teatrze Wielkim daną będzie wznowiona opera Rossiniego „Cyrulik Sewilski”, w której rolę Rozyny, przedstawi pani Majeranowska, a Almavivę p. Kleczyński. Opera ta w Warszawie po raz pierwszy przedstawiona była d. 29 Października 1825 r.

Odeski Wiestnik donosi, iż w Odesie powzięto zamiar założenia towarzystwa prawników.

W *Gazecie Kronsztadckiej* wyczytujemy wiadomość, iż od miesiąca Grudnia r. b. ma wychodzić nowy dziennik *Lotyszki*. Będzie to już czwarty tego rodzaju dziennik w Rosji, i nosić ma tytuł *Zella Biedris* (towarzysz podróży).

Gubernja Pskowska jest jedną z zamniejszych i ważniejszych w Rosji, ciekawą zatem będą niektóre dane statystyczne, wskazujące porównawczy stopień bogactwa narodowego w powiatach tej gubernji. I tak: 1) Powiat Porechowski ma do dwóch trzecich części całej przestrzeni gruntów dobrych i gęsto osiedlonych. 2) Powiat Pskowski podaje swej ludności środki do zarobkowania i lepszego spieniężania swych produktów z powodu posiadania dróg, rzek i jezior, oraz sąsiedztwa z gubernjami Petersburgką i Lifflandzką. 3) Powiat Ostrowski ma te same dogodności, choć nie w takim stopniu; głównym jednak źródłem jego bogactwa jest grunt wyborowy do uprawy lnu, który tu płaci się o 30% drożej jak w innych powiatach. 4) Powiat Noworzeński odznacza się urodzajnością gruntu, jakkolwiek brak mu punktów zbytu. 5) Powiat Wielkolucki stoi na równi co do urodzajności zboża z poprzedzającymi, ale ludność jego jest biedną z powodu braku zarobków i odległości dróg handlowych. 6) Powiat Opoczecki ma dwie trzecie części gruntów pod lasem i niezbyt urodzajnych, a ludność także nie jest zbyt gęsto osiedlona. 7) Powiat Chołmski mieści w sobie źródła rzek Łowati, Kunji i Polisty i mnóstwo bagien, a miejscowość jego nie sprzyja bardzo rozwojowi przemysłu i rolnictwa. — 8) Powiat Toropecki ma zaledwie 1/3 część przestrzeni zborodnej, reszta zaś gruntu jest wgorzystalą, pokrytą jeziorami lub sapatwą, i dla tego powiat ten mało zasiedlony i niedogodny do ulepszenia komunikacji. — Podług wykazów izby skarbowej gubernji Pskowska liczy w ogóle 298,167 opodatkowanych rolników. Z liczby tej najwięcej, gdyż 53,240 dusz przypada na powiat Porechowski, a najmniej 22,491 na powiat Toropecki.

P. Pimenow, profesor rzeźby w St. Petersburgu, wykona obecnie olbrzymią statuetkę zmarłego admirała Lazarewa.

Lloyd pestleński ogłasza obszerną korespondencję dotyczącą oddziału węgierskiego na wystawie powszechnej w Londynie. Sprzedaż przedmiotów węgierskich szła od 1-go do 15-go listopada pomyślnie. Od tej ostatniej zaś daty wpuszczane były do gmachu wystawy te jedynie osoby, który składały na ręce komisarzy respective krajów deklarację, iż chcą nabyć pewne przedmioty. Przedmioty węgierskie, które nierozprzedano, wystawione zostaną na czas długi w South Kensington muzeum w Londynie, w pałacu kryształowym sydenhamskim, w muzeum edynburskiem i w piętnastu innych ważnych punktach. Wina węgierskie miały

wielkie powodzenie, jakkolwiek miejsce jakie dla nich w gmachu wystawy wyznaczono, było niedogodne, wystawione na znaczne zmiany temperatury i wilgotne, co mogło niekorzystnie wpłynąć na wino zawarte w butelkach. Sprzedaż win węgierskich była bardzo ożywiona, aż nareszcie pewne towarzystwo zakupiło całą ilość wystawioną i rozdzieliło takową pomiędzy swych członków.

Dziennik amerykański *Sacannah Republican*, podaje za pewne następujące cyfry strat poniesionych przez skonfederowanych w poniżej wymienionych bitwach: Straty w zabitych i rannych przy twierdzy Donelson, obliczone są na 3,500 ludzi, pod Roanoke i na wybrzeżu północnej Karoliny 600, pod Elkhorn 3,500, pod Shiloh 10,000, pod Williamsburg, Seven Pines i Richmond 20,000, w dolinie Shenandoah 5,000, pod Cedar Run 1,200, w drugiej bitwie pod Manassas 6,000, pod Boonston i Crampton Gaps 4,000, pod Sharpsburg 10,000, pod Corinthem 4,000, pod Perryville 3,000, w potyczkach przednich strazy 5,000 i t. d. Razem dodane te cyfry dochodzą do ogromnej sumy 75,000 ludzi. Z tej liczby trzecia część, to jest 25,000, poległa na placu boju, lub umarła zaraz z ran; podobna ilość umarła z chorób; pozostałe 25,000 są kalekami, których zdrowie na całe życie zostało nadwreżone. Zatem straty skonfederowanych w ciągu pierwszych 10 miesięcy bieżącego roku wynoszą 75,000 ludzi poległych lub których można uważać za straconych. Do końca roku liczba ta pewno dojdzie do 100,000.

WIADOMOSCI LITERACKIE.

W tych czasach ukazała się na widok publiczny, wydana nakładem księgarni G. Gebethnera i R. Wolfa niewielka książeczka, pod tytułem: *Dzieje Starego i Nowego Testamentu, krótko zebrane dla dzieci*, wydanie drugie przejrzane i poprawione przez księdza Walerjana Serwatowskiego, autora wielu dzieł treści religijnej. Samo nazwisko tego znanego autora, oraz kilka jego pochlebnych słów, zalecających jeszcze pierwsze wydanie tego dziełka, dostatecznymi byłyby rękojmiąmi dobroci układu. W istocie *Dzieje* te zawierają treściwy opis najważniejszych wypadków z historii świętej, podany jasnym, dostępnym dla młodych umysłom językiem. Nie możemy obok tego nie zwrócić uwagi na zewnętrzne cechy nowego wydania *Dziejów Starego i Nowego Testamentu*. Od pierwszego spojrzenia uderza każdego czystość druku, piękność papieru, niespotykane w tutejszych, nawet bardzo ozdobnych wydaniach, od razu zatem można poznać, że to produkt nie pochodzący z żadnej z naszych oficyn. W istocie, ostatnia kartka wskazuje, iż książeczka ta, drukowana była w Lipsku. Już nie mówiąc o taniości tamtejszych płodów sztuki drukarskiej, która wyraźnie okazuje się z ceny tej książeczki, tanioci na którą mogły wpływać rozmaite warunki, można wszelkie zadać sobie pytanie, dla czego u nas nie spotykamy w droższych dziełach tak pięknych i starannych wydań. Bez wątpienia, gdyby wszyscy nakładcy, wszystkie swe wydania drukowali za granicą, nasze oficyny, zeszyłyby jeszcze na niższy stopień udoskonalenia, lecz od czasu do czasu wydanie za granicą takiej niewielkiej książeczki, wskazując wzór zwykłych, nie zbytkownych edycji (edition de luxe), a pobudzając nasze drukarnie do współzawodnictwa w staranności, odbicia może być bardzo użytecznym bodźcem, a sądzimy, że tylko bodźca potrzeba, aby drukarnie nasze nie daly się wysejgnąć zagranicznym. Różnica w cenie papieru, może stanowić różnicę w cenie książki, lecz to nie powinno wpływać na staranność i czystość odbicia. Należy dodać, że wspomniane *Dzieje Starego i Nowego Testamentu*, zawierają kilkadziesiąt drzeworytów w tekście.

Kurjer Wileński podaje sprawozdanie z dwóch posiedzeń Cesarskiego Towarzystwa lekarskiego Wileńskiego, jednego naukowego zwyczajnego, które się odbyło d. 12 listopada i drugiego nadzwyczajnego, wyborowego i administracyjnego, odbytego d. 24 listopada. Na pierwszym, prezes Towarzystwa Dr. i profesor Adamowicz przelał nadesłane rozprawy: 1) od Dr. M. A. W. Kościakiewicza, z Saint-Etienne: *Mémoire sur la Pleuro-péritonéumie catarrhale* etc.; 2) od Dra Witolda Narkiewiczicza — Jodko z Warszawy: o *akomodacji prawidłowej, przestrzeni akomodacyjnej i jej wymiarach*; 3) tegoż: o *symplicytmie cierpienia oka*; 4) od Dra Ludwika Gasińskiego z Poznania dzieło pod tytułem: *Rozprawa wyścigająca zaprowadzenie kanonikatu medycyny przy wszystkich kościołach katedralnych polskich* etc. Rozprawy te poruczone zostały jednemu z członków do złożenia sprawozdania. Następnie odczytano rozprawę Dra Lachowicza o *trzech wypadkach ran postrzałowych*; Dra J. Wazyńskiego: *Spostrzeżenia chorób panujących w miesiącu lipcu i rozprawy o tonięciu i utonięciu* i inne; poczem Towarzystwo zajęło się roztrząsaniem spostrzeżeń o chorobach panujących i godniejszych uwagi wypadków szczególnych.

Na posiedzeniu wyborowym i administracyjnem, na którem przewodniczył vice-prezes Dr. Korewa, złożono doroczne sprawozdania: 1) od bibliotekarza Dra Reniera o stanie biblioteki Towarzystwa, która powiększyła się o 952 tomów i zawiera ogółem 7,654 tomów; 2) od konserwatora gabinetów anatomiczno-patologicznego i farmakologicznego, p. Apol. Zeidlera, z których w pierwszym znajduje się 133, a w drugim 284 preparatów; 3) od podskarbnego rachunków administracyjnych. Poczem wybrano biuro towarzystwa na rok 1863/4.

Podszły poeta serbski Wuk Stefanowicz Karadzic, wydał znowu w Wiedniu tom (4-ty z kolei) serbskich poezji narodowych. — P. J. I. Kober, księgarz praski, położył już wielkie dla literatury czeskiej zasługi przez liczne swe nakłady, z których można by utworzyć dość sporą bibliotekę. A pomiędzy temi nakładami znajduje się także olbrzymie co do rozmiarów i treści dzieło, mianowicie encyklopedja czeska, pod tytułem *Naucznej Słownik*, na kosza którego wątpliwy iżby ktokolwiek inny był się odważył. Obok tego p. Kober ogłosił drukiem liczne dzieła, które bez jego pomocy pozostałyby może dotąd niewy-

danemi; są to prace literackie Tyla, Machy, Rubesza, Mil. Zdir. Polaka, Klicpery i t. d. Pism tego ostatniego wyszły obecnie zeszyty 20 i 21, obejmujące dokończenie utworu *Blauk*, tudzież dram w dwóch aktach pod tytułem: *Pani Hrasenstajnowa* i początek komedji czołostkowej *Trzy krabatki na jedną*. Wydawanych zaś przez tegoż księgarza *Słowanskich besed* wyszły tomy dziesiąty i dziesiąty; w pierwszym z nich ukończony został romans Gustawa Morawskiego *Złroczony život*, a w końcu dodana została powiastka *Hycint*, przez K. S.; dziesiąty zaś tomik obejmuje romans historyczny pod tytułem: *Kral vyhanev*, przełożony z polskiego przez P. W. S. — Nakładem tegoż wyszły niedawno: *Trzirodní atlas živoziszta*, z tekstem objaśniającym przez p. Krejczy; *Povídky a bachorky Anderssony*, z ilustracjami, oraz drugie wydanie znakomitego utworu zmarłej Honoraty z Wiśniowskich Zapowej, pod tytułem *Niezabudky*.

JURISPRUDENCJA.

Uwagi nad projektem do prawa o sprzedażach Sądowych.

(Dalszy ciąg patrz Nr. 283.)

Jeżeli przy gruncie pozostawio nie być winny kaucji, dla tego, że jak w powodach objaśniających projekt powiedziano, nie mogą być uważane za kwoty wymagalne, że są wpisami warunkowemi; — tej samej natury są ewikcje, ostrzeżenia, wpisy warunkowe, wszelkie nieprawomocnych skazujących wyroków i zastrzeżenia miejsca dla wpisów, bo również ani wymagalne nie są, ani co większa bez uzupełnienia form hypotecznych, jak ostatnie, wejść do hypoteki i bez przeprowadzenia procesu, jak pierwsze, co do wysokości stanowczo ocenione być mogą. Gdzie ta sama przyczyna prawodawcza, ten sam skutek być musi. Wpisy więc te również przy gruncie pozostać winny. A taki przepis dla mniejszej potrzeby gotowizny znakomicie był podniosł chęć do kupna.

Jednakże co do wszystkich kaucji i podobnych wpisów w warunkach zastrzeżone być winno, że w razie ich wykroślenia lub wymagalności, nabywca każdą z tych sum zaspokoi, komu wypadnie w takim samym terminie, jaki podług art. 31 ust. 4, do wypłaty szacunku oznaczony został. Dla tego uważałbym za właściwe tak zreagować art. 32 ust. 3:

Kaucje, ewikcje, wpisy warunkowe, ostrzeżenia i zastrzeżenia, o ile korzystnie w szacunku mieścić się będą, również pozostaną przy gruncie. Jednakże po wykrośleniu każdego z tych wpisów, lub w razie wymagalności bądź łącznie, bądź oddzielnie, nabywca obowiązany zaspokoić odpowiednią sumę komu wypadnie, w terminie od wykroślenia lub wymagalności tak długim, jaki oznaczony został w warunkach do wypłaty szacunku.

Uważam, że ceną sprzedaży daleko pewniejszej dając przekonanie o wartości majątku, niż taksa. Cena bowiem sprzedaży istotnie była postąpiona (choć czasem może dla interesu stron cokolwiek podwyższona lub obniżona). Taksy zaś w naszym kraju względem nieruchomości miejskich opierają się na oszacowaniu materiałów do budowy użytych, nie wchodząc w dochód, który właśnie w porównaniu ze stanem budowli, daje pojęcie o jej wartości; a względem nieruchomości wiejskich, taksa opiera się na instrukcji Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu z r. 1814, która przez ustanowienie niskiej przeciętowej ceny zboża za podstawę dziś służyć nie może. Nie dziwnego, że w takсах z dyspozycji Władz Administracyjnych i Skarbowych dokonywanych (za którymi i taksy sądowe idą) niska cena zboża za zasadę się przyjmuje, bo tam idzie o niski szacunek dóbr, aby na jego podstawie przyjęta kaucja lub udzieleno pożyczka pełne bezpieczeństwo znalazła. Ale też praktyka uczy, że wartość dóbr często wyższa jest w dwójnasób. Dla tego do wykroczenia istotnej ceny nieruchomości, wolałbym położyć za zasadę naprzód cenę z kontraktu kupna i sprzedaży, potem wartość wyznaczoną przez takse.

Tę nawet zasadę położył dekret z 26 Czerwca 1811 r.

Taksa późniejsza jest bezspornie bliższą prawdy od wcześniejszej w stosunku do dzisiejszej wartości, nie idzie przecież zatem, aby dawniejsza zupełnie odrzucić. Lepszą przecież taksa jakakolwiek, choćby przed laty 30 sporządzona, niż problematyczna wartość wyrachowana z ofiary, — bo to już jest rzeczą do wiedzenia, że ofiara, której nawet źródło jest z przeszłego wieku, do ocenienia wartości dóbr mniej jest odpowiednia, niż wartość nieruchomości miejskiej, wyrachowana na zasadzie ubezpieczenia; kiedy wiemy, że ubezpieczenie często wartość istotną przechodzi; co większa są nieruchomości miejskie bez gruntów i ogrodów, tylko z placem, na którym stoją; na ostatek dom mógł mieć w chwili ubezpieczenia odpowiednią wartość, ale zniszczył i rozczucony być musi.

Na trzecim miejscu położyłbym szacunek wyrachowany z ostatniego czynszu dzierżawnego przez 20. Nie jest to sposób wyższy nad zarządy, ale lepszy jeszcze od wyrachowania z ofiary na wsi, a z ubezpieczenia od ognia w mieście.

Te dwa sposoby położyłbym następnie: Prezesi Trybunałów w ogóle, jak wszystkie co na wykształcenie naukowe pracują, a potem dosyć zajęcia mają w przebiegu swojej kariery urzędowej, jak wszystkie co od dzieciństwa nieledwie w mieście mieszkają, trudno żeby mieli gruntowne wyobrażenie o istotnej wartości ziemi (nie idzie tu o nieruchomości miejskie, bo te wszystkie są od ognia ubezpieczone). Trudno więc żeby ziemię szacowali i ten sposób odrzucili zupełnie. Wolałbym w braku wszystkich wskazówek, oznaczyć wartość przez porównanie rozległości nieruchomości wiejskich w zająciu zamieszeczonej, z ceną średnią włóki praktykowaną w okolicy, a poświadczoną przez Naczelnika Powiatu. To nie będzie dostateczne, wiem o tem zawczasu, ale jednak da jakąś

